

*Leichtes, ihn in die Bedeutungslosigkeit zurückzuschleudern, aus der er vor einiger Zeit aufgestiegen sei.*¹

De NSDAP die, als DAP, in januari '20 nog geen 200 leden geteld had, telde er eind '21 meer dan 6 000, kreeg na het aan de macht komen van de fascistische leider Mussolini in Italië (30 oktober 1922) eerst recht de wind in de zeilen en was, toen in januari '23 het Ruhrgebied bezet werd, sterk genoeg om zich als enige rechtse groepering te keren tegen het verzet dat door de Berlijnse regering gepredikt werd: eerst moesten die 'Novemberverbrecher' ten val gebracht worden. In negen maanden vloeiden 35 000 nieuwe leden toe. Geld was er nu in overvloed: individuele subsidies van Duitse en Zwitserse industriëlen, subsidies uit het *Antibolschewistenfonds der Wirtschaft* dat met 50 mln Mk van wal gestoken was, subsidies, vermoedelijk, uit Italiaanse geheime fondsen, wellicht zelfs uit Franse – want in Parijs was men er in die tijd niet afkerig van, groepen te steunen die Beieren in opstand wilden brengen tegen het gezag van de centrale Duitse regering. Toen de zomer voorbij was, ging Hitler bewust op een *Putsch* toewerken. Zijn SA, toenmaals geleid door een oud-vliegerofficier, Hermann Goering, telde al 15 000 man; met allerlei andere rechts-extremistische formaties werkte zij nauw samen. Hitler had op zijn beurt contact gezocht met stromingen die in Beieren de monarchie wilden herstellen, maar waar zij niet verder zagen dan naar München, zag hij achter München steeds Berlijn opdoemen.

Eind september (de *Mark* lag op sterven) gaf de Duitse regering het verzet in het Ruhrgebied op. Dat feit en communistische opstanden in Saksen en Thüringen wakkerden het Beierse separatisme aan, maar de monarchist van Kahr die als *Generalstaatskommissar* in Beieren de uitvoerende macht in handen had, bleef aarzelen. Niet aldus Hitler; hij zette door; hij had de rancuneuze generaal Ludendorff naast zich gekregen. Op 8 november drong hij met zijn SA binnen in de Münchense *Bürgerbräukeller* waar von Kahr een toespraak hield ter gelegenheid van de vijfde verjaardag van de november-revolutie. Hitler vuurde een pistoolschot af, schreeuwde 'Die nationale Revolution ist ausgebrochen' en forceerde von Kahr en de aanwezige commandant van de *Reichswehr*, von Lossow, tot de vorming van een kabinet waarbij hijzelf tot rijkskanselier, Ludendorff tot *Reichsverweser* en *Chef der Nationalarmee* benoemd werd. De staatsgreep in Beieren, inleiding tot een mars op Berlijn, was een feit.

De Duitse regering die de opstanden in Saksen en Thüringen al onderdrukt had, reageerde snel. De sociaal-democraat Ebert, eerste president van de Weimarrepubliek, droeg de uitvoerende macht aan generaal von Seeckt

¹ E. Niekisch: *Gewagtes Leben* (1958), p. 110.